

Oponentský posudek

disertační práce JUDr. Miloše Holuba na téma: „Zrušení manželství za života manželu v právu českém a italském“.

I. Autor předložené disertační práce je mi znám již od doby jeho studia. Výsledkem jeho studijního pobytu v té době byla jeho diplomová a rigorózní práce z oblasti rodinného práva, jeho studiu se během pobytu v Itálii věnoval. Studijního pobytu – vzhledem k výborné znalosti italštiny a zejména pak své pílí a zvědavosti, jakož i schopnosti badatelské práce – bohatě využil.

Komparatistika českého a italského práva je v našich poměrech spíše výjimečná, to proto, že studenti se studiu italštiny věnují spíše výjimečně. O to více je třeba uvítat autorovu snahu seznámit českého právníka se zkoumanou problematikou „rozvodového práva“, a to důkladně ve všech potřebných otázkách. Nechybí i potřebný širší pohled o frekvenci rozvodu ve společnosti a některých dopadech tohoto společenského fenoménu.

Ve všech potřebných směrech, tj. schopnosti samostatné vědecké práce, přesné znalosti právních dokumentů a jejich interpretaci i aplikaci, vykazuje posuzovaná práce Dr. Holuba vynikající úroveň. Překvapuje mě dokonalá práce s italskými zákonnými texty a současně k nim se vztahující vědeckou literaturou a judikaturou, někdy velmi složitou pro českého čtenáře.

Na první pohled, když se čtenář s prací teprve seznamuje, nabývá nejprve dojmu, že jde o dvě právní úpravy, které jsou svým vývojem i konečným efektem místy zcela nesrovnatelné, zejména pak, pokud jde o právo procesní. Nicméně, čtenář si posléze utvoří jiný obraz – totiž takový, že základní lidské i právní problémy související s rozpadem manželství a potřebami dětí za takové situace, se v Evropě k sobě velmi přiblížily a jen cesty, jimiž se ubírá jejich řešení jsou poznamenány rozdílností společensko-politického vývoje, jímž se Evropa v minulém „krátkém století“, po odeznění první světové války, ubírala.

II. Předložená práce obsahuje celkem 143 stran výkladového textu, včetně úvodu a závěru. Je rozdělena do tří částí: A) Rozvod manželství. B) Prohlášení za mrtvého. C) Exkurz – registrované partnerství a jeho zánik. Vychází z bohaté literatury české i zahraniční, zejména italské. Taktéž časopisecká literatura je rozsáhlá. Konečně autor odkazuje též na internetové stránky. Třeba zdůraznit, že na použité prameny autor velmi svědomitě odkazuje v poznámkách uváděných pod čarou na jednotlivých stránkách (celkem 248 poznámek).

Pochopitelně první část práce počtem stran naprosto převažuje. Obsahuje totiž celkem šest kapitol, podle mého názoru svým rozsahem i vnitřním obsahem velmi dobře vyvážených.

Systematiku práce shledávám zásadně správnou, odpovídá logickému postupu zkoumané problematiky. Mám jen jednu připomínku – zda za kapitolou třetí (první částí), neměla následovat kapitola pátá (jako čtvrtá) a teprve potom dosavadní kapitola čtvrtá, věnovaná otázkám procesním.

III. Některé připomínky k jednotlivostem:

a) Stručně k historickému výkladu, jímž autor práci uvádí a zabývá se jím na 32 stranách nutno uvést, že zejména, pokud jde o italský právní vývoj, byla pro autora práce

velmi náročná. Ovšem čtenář si pak velmi dobře uvědomí, jaké podmínky pro legislativu nastávají v zemích, kde na jedné straně jde o silně katolické obyvatelstvo, na straně druhé postupně „ateizující“ společnost – dnes výjimečně převážně ateistickou. Tím vším více vynikne potřeba akcelerace legislativních změn v posledních cca čtyřiceti letech v Itálii. Nicméně zákonodárství tu nutně je poplatné tradici vývoje pozitivního práva. Autor na konci historického vývoje sám uvádí svou hodnotící poznámku, která je namísto a s níž lze souhlasit.

b) Ke straně 42 – upozorňuji na velmi zajímavý výklad o „odluce“ a jejím významu pro rozvodové řízení. Faktická odluka v české právní úpravě může pochopitelně zasahovat do řady právních otázek, souvisejících se společnými právy (především majetkovými) manželů, žijících odloučeně, k dramatickým scénám dochází např. při exekucích apod.).

c) Kladně hodnotím výklad a stanoviska, která autor používá na straně 56 a násl., pokud jde o pojmy konsenzuální či smluvní rozvod apod.

V textu na mnohých místech používá autor pojmy „sporný“ a „nesporný“ rozvod. Uvádí je vždy v uvozovkách. Z toho lze vyčíst, že k těmto používaným, podle mého názoru, nepřesným a „hantýrkovým“ pojmům, si zachovává určitý odstup. Mohl by ve vyjádření ústním, při obhajobě seznámit se svým názorem na tyto pojmy ?

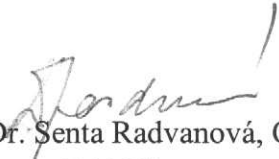
d) Upozorňuji na jasný autorův názor, uvedený na straně 65 v posledním odstavci. Mohl by uvést něco blíže k tomu, že italská úprava „neodpovídá sociální realitě dneška“, a to z hlediska dopadu na společnost ? (Např., zda se zvyšuje počet partnerských heterosexuálních vztahů bez manželství ?)

e) Celou kapitolu pátou „Rodiče a děti“ hodnotím jako vynikající a velmi poučnou – autorovi zde nejde jen o komparatistiku – naopak velmi podrobně se zabývá některými instituty jako společná či střídavá výchova, upozorňuje na jejich velmi složitou problematiku a dopady na psychiku i rozvoj osobnosti dítěte.

I tato kapitola svědčí o autorově velké schopnosti otevřít hloubku problematiky a porovnat ji s přístupem různých státních orgánů, ale i rodičů, ^{jež} se často vyznačuje povrchností.

IV. Mohla bych uvést ještě řadu poznámek, kladně hodnotících autorovu práci. Žádné podstatné nedostatky mu nevytýkám.

Předloženou disertační práci jako výsledek svědomitého, zaujatého a do hloubky tématu vstupujícího bádání a zpracování jeho výsledků na kultivované úrovni, **doporučuji** k ústní obhajobě.

Doc. JUDr. Senta Radvanová, CSc
oponent

Praha, květen 2008.